

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/113/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3517208867
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3517208867.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho, sudkyne JUDr. Gabriely Janákovovej a sudkyne Mgr. Zuzany Holúbkovej v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Bratislava 831 04, Vajnorská 100/A, IČO: 47 967 692, právne zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., so sídlom Bratislava 821 01, Martinčekova 13, proti žalovanému: G. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E., o zaplatenie 1.231,89 eur, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 05.03.2019, č.k. 10Csp/201/2017-66, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
II. Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodoval o žalobe, ktorou bol uplatnený nárok úverového veriteľa predstavujúcim dlh z bankového úveru voči dlžníkovi. Žalobe v prevažnej časti vyhovel a vo zvyšku pripadajúcom na úroky z úveru za obdobie po jeho splatnosti žalobu zamietol. Žalobcovi neúspešnému len v časti príslušenstva uplatnenej pohľadávky priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Zamietnutie časti žaloby o zaplatenie úrokov z úveru za obdobie po splatnosti odôvodnil súd prvej inštancie tým, že pokiaľ ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru zmluvné úroky odo dňa účinkov zosplatenia veriteľovi nepatria. Súd prvej inštancie mal zato, že pokiaľ si strany úverovej zmluvy dohodnú úverové obdobie (ako v posudzovanom prípade) a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru len úroky z omeškania. Podľa súdu prvej inštancie dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, t. j. splátok a od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami sporu. Keďže žalobca pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti, treba považovať celý dlh za splatný a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie aj úrokov z úveru, uzavrel súd prvej inštancie. Na podporu svojho záveru odkázal aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. ÚS IV. 476/2012 z 18.9.2012, z ktorého vyplýva, že Ústavný súd SR súhlasil s názorom odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP podľa úspechu vo veci.

2. Proti rozsudku, a to do výroku o zamietnutí zvyšku žaloby podal v zákonnej lehote prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie žalobca, domáhajúc sa zrušenia alebo zmeny rozsudku tak, že súd žalovanému uloží povinnosť zaplatiť mu aj žalobou uplatnený úrok za obdobie po splatnosti úveru. Žalobca namietal nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, pretože nie je zrejmé, z akého

právneho predpisu súd prvej inštancie dovodil svoj záver, keďže žiaden právny predpis k svojmu záveru neuvádza.

3. Žalobca uviedol, že nárok na úrok až do vrátenia úveru vyplýva z ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Žalobca s použitím a odkazom na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov Slovenskej republiky a Českej republiky, odborné články a odbornú literatúru namietal, že v danom prípade nemožno akceptovať údajnú neprípustnosť paralelného úročenia istiny úverovej pohľadávky žalobcu po zosplatnení úveru zákonným úrokom z omeškania a súčasne riadnym zmluvným úrokom ako odplatom za úver. Opačným výkladom dochádza ad absurdum k neodôvodnenému zvýhodneniu úverového dlžníka, ktorý svoj dlh riadne neplní, keď namiesto povinnosti zaplatiť veriteľovi aj zmluvne dohodnuté úroky, popri úrokoch z omeškania (ako zákonom stanovenej sankcie), je dlžník povinný zaplatiť iba zákonný úrok z omeškania vo výške, ktorý je neraz nižší ako bol dohodnutý úrok. Na základe absurdného záveru súdu prvej inštancie by bolo postavenie dlžníka lepšie v prípade porušenia záväzku (nesplácania úveru), než v prípade riadneho plnenia povinností. Žalobca ďalej poukázal na rozdiel v povahe úroku, ktorý je odmenou za poskytnutie peňazí a v povahe úroku z omeškania, ktorý je sankciou za omeškanie a mal zato, že nárok na oba môže existovať popri sebe. Bez ohľadu na to, či sa jedná o spotrebiteľský vzťah alebo nie. Záverom odvolania uviedol, že napriek záverom prezentovaným v rozhodnutiach IV. ÚS 476/2012 ako aj v 4Obo/143/1998 nie je prax všeobecných súdov SR jednotná a názor totožný so žalobcom prijalo viacero súdov, ktorých niektoré rozhodnutia žalobca citoval. Záverom odvolania poukázal na odlišné stanovisko sudcu JUDr. Milana L'alíka o nenáležitej miere ochrany spotrebiteľa zo strany všeobecných súdov, ako aj Ústavného súdu SR.

4. Vyjadrenie k odvolaniu podané nebolo.

5. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej zamietavej časti potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

6. Nie je dôvodná námietka nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia, pretože súd prvej inštancie svoj záver o nedôvodnosti úroku z úveru za obdobie po zosplatnení úveru odôvodnil spotrebiteľským charakterom úverovej zmluvy a z toho vyplývajúcou ochranou slabšej strany spotrebiteľského vzťahu, k čomu v napadnutom rozhodnutí citoval ustanovenie § 52 ods. 1 OZ.

7. Súčasne bol správny záver súdu prvej inštancie pokiaľ ide o otázku nároku veriteľa na úrok z poskytnutého úveru za čas po jeho zosplatnení, pričom takýto nárok na strane veriteľa nie je nielen v spotrebiteľskom vzťahu, ale ani v inom ako spotrebiteľskom vzťahu. Uvedené vyplýva z konštantnej judikatúry vyšších súdov - NS SR sp. zn. 4 Obo/143/98, od ktorej nebol dôvod sa odkloniť. V citovanom rozhodnutí obchodný senát NS SR jasne uviedol (hoci v inštrukcii pre súd prvej inštancie), že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, s ktorým názorom sa odvolací súd stotožňuje. Odvolací súd sa preto stotožnil aj s názorom súdu prvej inštancie, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť úroky z omeškania.

8. Odvolací súd poukazuje v prvom rade na skutočnosť, že zosplatnenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový vzťah. Je potrebné zohľadniť skutočnosť, že zmluvné úroky a úroky z omeškania sú síce obe príslušenstvom pohľadávky, avšak majú odlišné funkcie a je potrebné ich odlišovať. Zmluvné úroky sú odmenou (cenou) za užívanie istiny a úroky z omeškania predstavujú zákonom stanovenú sankciu za omeškanie s platením istiny a na rozdiel od zmluvných úrokov ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dojednané. V prípade predčasného a mimoriadneho zosplatnenia úveru na základe jednostranného úkonu veriteľa (na základe slobodnej voľby veriteľa) dôjde k zmene pôvodne dohodnutého úverového vzťahu. V dôsledku takéhoto jednostranného úkonu veriteľa vznikne mu nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru, t.j. veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a obmedzenie možnosti produkovať zisk.

9. Navyše je odvolací súd toho názoru, že aj prípadná dohoda stanovujúca, že spotrebiteľ má popri úrokoch z omeškania po splatnosti pohľadávky platiť aj úroky za poskytnutie úveru aj po zosplatnení

úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu na škodu spotrebiteľa, predstavuje zhoršenie jeho postavenia oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Nakoľko niet kogentnej úpravy o úrokoch z omeškania (zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy), je takáto dohoda o úrokoch nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva aj hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany, je preto neprijateľná (§ 53 ods. 1 OZ).

10. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny

11. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 2:1.

Odlišné stanovisko sudcu Mgr. Ivana Kubínyho k rozhodnutiu o nároku veriteľa na úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti:

1. Ohľadom danosti práva veriteľa z úverovej zmluvy (§ 497 a nasl. Obch. zák.) na úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti som v minulosti v rozhodovacej praxi zastával názor, tu prezentovaný väčšinovým stanoviskom, že právna úprava úveru nepriznáva veriteľovi právo na úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti (riadnej, či predčasnej). Súčasne som mal zato, že okrem úroku z omeškania nie je s dlžníkovou dispozíciou s nevrátenou splatnou istinou úveru spojený žiaden ďalší nárok veriteľa. Prihliadajúc na presvedčivosť argumentácie odvolateľov v obdobných veciach ako aj presvedčivosť argumentácie v početných rozhodnutiach iných všeobecných súdov som považoval za nevyhnutné svoj predchádzajúci právny názor prehodnotiť.

2. Považujem za nezlučiteľné so základnými zásadami práva, aby porušenie práva zo strany dlžníka v podobe omeškania s vrátením úverovej istiny mohlo mať za následok, že jeho postavenie sa stane výhodnejšie, než v prípade, pokiaľ by svoj dlh plnil riadne. Ak by bol správny väčšinový názor, že po zosplatnení dlhu z úveru veriteľovi viac nepatrí úrok, ale len úrok z omeškania, k uvedenému zvýhodneniu omeškaného dlžníka pri súčasných úrokových sadzbách dôjde. Pokiaľ totiž pre omeškanie dlžníka s vrátením splátok úverovej istiny využije veriteľ svoje právo a úver predčasne zosplatní (§ 565 OZ) bude dlžník od zosplatnenia povinný ďalej platiť za nevrátenú istinu úveru menej, než keby plnil riadne.

3. I keď právna úprava úveru § 497 a nasl. Obchodného zákonníka neobsahuje výslovné určenie, dokedy veriteľovi patria úroky z úveru, neumožňuje vyššie uvedený dôsledok iný výklad, než prezentovaný odvolateľom, teda že úrok z úveru patrí veriteľovi aj po predčasnom zosplatnení úveru, a to popri úroku z omeškania. Preto bude aj v spotrebiteľskom vzťahu prípustná dohoda, že poskytnutá istina je úročená až do jej vrátenia.

4. Pokiaľ by aj mnou preferovaný výklad právnej úpravy úveru nebol správny, zakladala by dlžníkova dispozícia s istinou úveru v čase po jej splatnosti bezdôvodné obohatenie na jeho strane, pretože by sa nedovolenou držbou peňažných prostriedkov veriteľa bezdôvodne obohacoval (plnenie bez právneho dôvodu). Obdobne ako pri užívaní cudzej hnuteľnej veci, cudzej nehnuteľnosti, cudzieho bytu a podobne, ku ktorému by dochádzalo bez právneho dôvodu. V týchto prípadoch je nepredstaviteľné, aby za takéto užívanie nevznikalo na strane vlastníka veci právo na vydanie prospechu, ktorý by jej užívateľovi vznikol užívaním bez právneho dôvodu. Ani užívanie cudzích peňazí preto nemôže ostať bez protiplnenia. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že takýmto protiplnením nie je úrok z omeškania, a úrok z omeškania ani takéto protiplnenie nekryje, pretože kryje len náhradu škody (§ 519 OZ).

5. Napokon mám zato, že pri závere o neexistencii zákonného práva na úrok z úveru za čas omeškania s jeho vrátením nie je namieste odkazovať na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012. V tomto rozhodnutí bolo výslovne uvedené, že Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Otázkou správnosti záveru všeobecných súdov o neexistencii zákonného nároku na úrok z omeškaného úveru preto Ústavný súd v uvedenom rozhodnutí neposudzoval. V rozhodnutí sa zaoberal náležitosťami odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska práva na spravodlivý proces.

6. Na základe uvedeného nesúhlasím s prijatým väčšinovým rozhodnutím ohľadom nároku na úrok z úveru za obdobie po zosplatnení úveru a aj tento nárok bolo potrebné veriteľovi priznať.

Mgr. Ivan Kubínyi
predseda senátu

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).